

ملاحظات در مورد اجلاس اخیر فرانکوفونی

یکی از رویدادهای مهم و پر بازتاب جلسه افتتاحیه، حضور غیر مترقبه و بی سابقه آقای سید حسن نصرالله، دبیرکل حزب الله لبنان، در جمع مقامات و رهبران بلندپایه داخلی و خارجی بود. این حضور بسیار با معنا و چند وجهی آقای سید حسن در پاسخ به دعوت رسمی رئیس جمهور لبنان در آخرین لحظات پیش از گشایش رسمی اجلاس مزبور و جلوس وی در نخستین ردیف ویژه رهبران طوایف لبنان (حتی جلوتر از وزرا، نمایندگان و سایر میهمانان رسمی) دوشادوش رهبران مسیحی و دروز و دیگر شخصیت‌های برجسته و ممتاز سیاسی و فرهنگی و اجتماعی، توجه کلیه شرکت کنندگان داخلی و خارجی را به خود معطوف ساخت.

برپایه گزارشات برخی منابع خبری حاضر در محل اجلاس، نوع برخورد میزبان لبنانی با ایشان در این اجلاس بین‌المللی مورد اعتراض اعضای یک هیئت سیاسی غربی (احتمالاً کانادا) واقع شد. اهمیت این حضور مخصوصاً زمانی دو چندان می‌گردد که بدانیم علاوه بر نقش میزبانی و دعوت رسمی آقای لحدود، نظر مثبت و ویژه سازمان فرانکوفونی (متشکل از اعضای با نفوذ آن) و موافقت فرانسوی‌ها نیز قبلاً اخذ شده بود. از این امر می‌توان به تفاوت دیدگاه قطب واشنگتن و اردوگاه پاریس در خصوص نحوه برخورد با قضایایی همچون تحمل و پذیرش حزب الله و برخی تحولات بین‌المللی دیگر در مناطق مختلف جهان به آسانی پی برد. در ضمن گفته می‌شود که حضور آقای سید حسن، باعث شد تا آقای شیراک موضوع درخواست اعزام ارتش لبنان به مرزها را از متن سخنرانی خویش حذف کند.

در این اجلاس، فردی به نام جدعون کرتس که گفته می‌شود خبرنگاری اسرائیلی - فرانسوی است، به عنوان فرستاده یکی از مجلات فرانسوی شرکت جسته بود و روز نخست به ارسال گزارشاتی مستقیم به رادیو و تلویزیون رژیم صهیونیستی مبادرت

سازمان فرانکوفونی در آفریقا گام بردارد و به موازات آن، در جهت گسترش فرهنگ نیز تلاش نماید و با تکیه بر «زبان» و «فرهنگ» منافع خود را پیگیری کند.

ملاحظات عمومی در مورد سازمان فرانکوفون

* موازین قدرت داخل سازمان فرانکوفون بین فرانسه و کانادا به ترتیب به نسبت دو سوم و یک سوم تقسیم شده است. همچنین رأی کانادا در این سازمان به عنوان رأی آمریکا تلقی و کانادا به عنوان سخنگو و حافظ منافع آمریکا در فرانکوفون قلمداد می‌شود.

* بیشتر کشورهای آفریقایی عضو سازمان، نمی‌توانند دوست واقعی فرانسه تلقی گردند. زیرا بعضی از آنها تحت تأثیر آمریکا و بعضی دیگر تحت تأثیر اسرائیل قرار دارند.

* فعالیت‌های سیاسی و بین‌المللی سازمان فرانکوفون پائین‌تر از حد مطلوب قرار دارد؛ زیرا:

- همه کشورهای عضو به غیر از فرانسه و کانادا، کشورهایی ضعیف (به تمامی معنی) هستند.

- فرانسه خود امروز ابر قدرت نیست که بتواند در چارچوب فرانکوفون در رویارویی با ابر قدرت آمریکا و سیاست‌های یک‌جانبه وی بایستد.

- وجود تباین فراوان بین کشورهای عضو باعث می‌شود که تصمیمات و قطعنامه‌های سازمان همیشه به سوی کلی‌گویی سوق یابد تا به اتفاق آرا تصویب شود؛ از این رو، اعضا نمی‌توانند تصمیماتی قاطع و سرنوشت‌ساز اتخاذ نمایند.

دیدگاه آمریکا منعی برای فعالیت‌های فرانکوفون نبوده؛ زیرا این سازمان نیز در خندقی نزدیک به یکی از خندق‌های ما در آفریقا بوده است».

همچنین کلود ووتیر در کتاب خود تحت عنوان «آفریقا و چهار رئیس جمهور فرانسه: دوگل، پومپیدو، دستان و میتران» آورده است: «اختلاف بین آمریکا و فرانسه در قاره آفریقا بعد از پایان جنگ سرد به دلیل عدم پذیرش آمریکا در ایفای نقش خاص فرانسه در قاره سیاه، افزایش یافت».

همچنین ووتیر فاش ساخت که در گفتگوهای سطح بالای بین دو کشور، انتظارات و خواسته‌های فراوانی از سوی فرانسه مطرح شد که مورد قبول واشنگتن قرار نگرفت از جمله:

- به رسمیت شناختن نقش فرانسه در قاره سیاه توسط آمریکا به مانند به رسمیت شناختن نقش آمریکا در آمریکای لاتین طبق اصل مونرو که توسط فرانسه انجام گرفته است.

- ضرورت اعتراف به اینکه آفریقا «شکارگاه حفاظت شده فرانسه می‌باشد». مفهوم این عبارت به معنای بازگشت به روزگاری است که غارت درآمدهای این قاره بین کشورهای بزرگ و شرکت‌های آنها تقسیم می‌شده است.

در آفریقا جنگ بین آمریکا و فرانسه بر سر مواد اولیه و خام و نفت و در قالب کمپانی‌های بزرگ آمریکایی و فرانسوی مانند «شرکت اوکسیدنتال» آمریکایی و «شرکت الف اکویتین» فرانسوی ادامه دارد. درگیری‌های بین دو قدرت و نمایندگان آنها با بهره‌گیری از ملیت‌ها و نژادها و قبیله‌ها به خونریزی‌های وسیعی در قلب آفریقا (رواندا) منجر شده است. آمریکا در طول این رقابت‌ها پرده از چهره خود برداشت و شخصاً و با نام و پرچم خود و با تکیه بر قدرت وارد این درگیری‌ها شد. اما فرانسه تلاش کرد تا در پشت چهره «فرانکوفونی» و در قالب گسترش روابط سیاسی - فرهنگی در چارچوب

راه را برای خود در رقابت با کامنولث انگلیسی باز نماید؛ بنابراین، در جامعه بین‌المللی این‌گونه شایع شده که فرانکوفون «سازمان غیر مشهور و کم آوازه» است.

تحولات بین‌المللی و سازمان فرانکوفون

تمام این موانع و دشواری‌ها نه تنها فعالیت فرهنگی - سیاسی سازمان فرانکوفون را کاهش نداده، بلکه با توجه به دگرگونی‌های زیر افزایش نیز داده است:

- فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی که منجر به از دست رفتن نیروها و کشورهایمانند لهستان، چکسلواکی، بلغارستان و غیره شده است که تحت سیطره آن بوده‌اند؛
- تمایل آمریکا به تک روی و ترک تازی در امور جهانی؛

- توسعه گسترده زبان انگلیسی به عنوان زبان دوم علوم، تکنولوژی، اینترنت و... که طبعاً اثرات فرهنگی خود را نیز به همراه دارد؛

- جا به جایی سریع آفریقا از صحنه جنگ سرد بین شرق و غرب به صحنه رقابت سخت بین آمریکا و فرانسه؛ زیرا این دو کشور به تعبیری در جنگ سرد در مقابل دشمن مشترک کمونیست در کشورهای گینه، مالی و سپس کنگو و آنگولا ظاهر شدند، ولی بعد از جنگ سرد، مواضع دو کشور با تباین مصالح از یکدیگر فاصله گرفت.

سازمان فرانکوفون و اختلافات آمریکایی - فرانسوی

در واقع، با پی‌گیری اختلافات آمریکا و فرانسه می‌توان دریافت که پشتیبانی از سازمان فرانکوفون به منظور رقابت شدید فرانسه با آمریکا در آفریقا و خارج آن انجام می‌شود. به عنوان مثال، نظر جورج پول، معاون وزیر امور خارجه آمریکا در زمان کندی و خاطرات جانسون در این زمینه مفید است: «در طول سال‌های دهه هفتاد و هشتاد از

میثاق آن، خواست‌های خود را به‌صراحت بگنجاند.

در این میثاق آمده است: «هدف سازمان گردآوری و همکاری کشورهای فرانسوی زبان در زمینه‌های فرهنگ، آموزش، علوم و تکنولوژی می‌باشد». سپس این هدف نیز به آن اضافه شد: «سازمان، پاسدار زبان فرانسه باشد [تا زبان انگلیسی نتواند آن را به حاشیه براند].»

دشواری و موانع رشد سازمان فرانکوفون

روند رشد سازمان فرانکوفون با مشکلات فراوانی روبه‌روست که بارزترین آن عبارت‌اند از:

الف) تعدادی از مستعمرات سابق فرانسه مانند سوریه و الجزایر از این «روند» وحشت داشته و آن را تلاش برای «بازگرداندن روح» به کالبد امپراتوری سابق فرانسه می‌دانند؛ هرچند الجزایر امروز دارای تحفظات کمتری و در مسیر پیوستن به این سازمان است.

ب) ویژگی فرانسوی منطقه «کیک» در کانادا باعث یکی از مشکلات این سازمان شده است که حل آن چندان ساده نیست. برای اینکه کانادا عضو مهم و بارز کامنولث انگلیسی است و معقول نیست منطقه‌ای از آن، ویژگی فرانسوی سازمان رقیب یعنی فرانکوفون را داشته باشد.

ج) بسیاری در شناسایی سازمان جدید با توجه به محدود بودن گسترده زبان فرانسه دچار تردید شدند؛ زیرا زبان فرانسه، به‌رغم غنای آن، در مقایسه با گسترش زبان‌های چینی، انگلیسی، هندی، اسپانیولی، روسی، عربی، بنگالی و پرتغالی در مرتبه نهم قرار دارد.

د) دولت فرانسه درآمدی ندارد که بتواند متکفل هزینه این سازمان باشد و حداقل

بین‌المللی حضوری برجسته پیدا کرده است و عرصه‌ای گسترده و متنوع جهت رایزنی و تبادل نظر و چه بسا پیشبرد برخی مسائل مورد علاقه رهبران سیاسی و اقتصادی اعضای آن به‌شمار می‌آید. این سازمان علاوه بر نشست‌هایی در سطوح وزیران و نمایندگان مجالس کشورهای عضو، اجلاسی را هر دو سال یک‌بار در سطح سران و به‌صورت دوره‌ای در پایتخت‌های اعضا برگزار می‌کند.

به‌هرحال، توجه به ساختار تاریخی - سیاسی سازمان کشورهای فرانسه زبان (فرانکوفونی) که اکثریت آن را تقریباً کشورهای آفریقایی تشکیل می‌دهند حائز اهمیت است.

داستان فرانکوفون از زمان شارل دوگل، رئیس‌جمهور اسبق فرانسه، آغاز گشت و ایجاد این سازمان، تلاشی در جهت جبران از هم‌گسستگی پیوند کشورهای مستعمرات فرانسوی، ایجاد چارچوب نظام دهنده و التیام مجدد این کشورها تلقی می‌شد. دوگل این ایده را از تجربه انگلیس الهام گرفته بود؛ تجربه‌ای که براساس آن، سازمان کشورهای مشترک‌المنافع (کامنولث) پس از فروپاشی امپراتوری استعماری با استفاده از قدرت پیوند انگلیس تأسیس شد. دوگل نظر به اینکه فرانک فرانسه در آن موقع به نیرومندی پیوند انگلیس نبود، در جستجوی حلقه‌ی رابط دیگری برآمد که جبران ضعف امپراتوری فرانسه را بنماید. وی این حلقه‌ی رابط را در «زبان فرانسه» یافت که طبعاً می‌توانست براساس شرایط، فرهنگ فرانسه را نیز از طریق آن گسترش دهد.

تولد سازمان رسماً در سال ۱۹۷۰ هنگام تشکیل کنفرانس مقدماتی کشورهای آفریقایی که به زبان فرانسه سخن می‌گفتند (مستعمرات سابق فرانسه) در نیامی پایتخت نیجر و بنا به پیشنهاد رؤسای جمهور سه کشور سنگال، تونس و نیجر اعلام شد. سپس فرانسه با وزارتخانه‌ها، ادارات و سازمان‌هایش از جمله دستگاه‌های امنیتی، مسئولیت اداره این سازمان تازه تأسیس را برعهده گرفت و به گونه‌ای عمل کرد که توانست در

مردمسالاری، سیاست‌های فرهنگی، تروریسم، فقرزدایی، رشد و توسعه، مبارزه با ایدز، حقوق بشر و برخی مسائل دیگر موضع‌گیری کنند.

دولت لبنان به‌عنوان میزبان عرب این اجلاس که زمانی در زمره مستعمرات فرانسه به حساب می‌آمد، همچنان به زبان فرانسوی اهمیت خاصی قائل است و مردم این کشور (به‌ویژه طوائف مسیحی که گرایش‌های مثبتی به فرانسه نیز دارند) با این زبان آشنایند و بعضاً به آن تکلم می‌کنند. امروزه دولت لبنان به‌رغم اینکه با مشکلات عدیده‌ای، به‌ویژه در عرصه اقتصادی و اجتماعی، دست و پنجه‌نرم می‌کند، بدین‌وسیله سعی داشت تا جایگاه سیاسی و اقتصادی و فرهنگی گذشته خود را باز یابد و با ترمیم و ارتقای روابط خارجی خود، مخصوصاً از دریچه فرانکوفونی آن، سهمش را در عرصه منطقه‌ای و بین‌المللی مطالبه کند. دولت بیروت همچنین در تلاش بود که با ارائه چهره‌ای با ثبات و امن از کشور لبنان، توجه دولت‌ها و مجامع جهانی مخصوصاً فرانسه و سایر قدرت‌های بزرگ و کوچک را برای کمک به بازسازی خرابی‌های ناشی از اشغال طولانی مدت ارتش صهیونیستی (به مدت ۲۲ سال) و جذب سرمایه‌گذاری خارجی از جمله از طریق برگزاری کنفرانس موسوم به «پاریس - ۲» در اسرع وقت جلب نماید.

ناگفته پیداست که دولت فرانسه نیز با عنایت به نقش و نفوذش در شکل‌گیری و ادامه حیات سازمان فرانکوفونی و کشورهای فرانسه‌زبان، همواره کوشش دارد که در راستای برقراری نوعی توازن قوا در صحنه روابط بین‌الملل و تشکیل یک قطب سیاسی، اقتصادی و فرهنگی قوی در مقابل آمریکا و ارتقای نقش سازمان ملل و شورای امنیت، بر توسعه نفوذ سیاسی و فرهنگی و اقتصادی خود در پوشش اشتراک زبانی و پیوندهای تاریخی در مناطق مختلف جهان بیفزاید.

به‌هر ترتیب، سازمان بین‌المللی فرانکوفونی با ۵۵ عضو رسمی به‌رغم اینکه عمری ۳۰ ساله دارد، ولی در واقع از حدود ۱۰ سال پیش به شکلی فعال و پویا در صحنه

نهمین اجلاس سران فرانکوفونی در بیروت و نگاهی بر ساختار تاریخی - سیاسی این سازمان (۲۶ تا ۲۸ مهرماه ۱۳۸۱)

نهمین اجلاس سه روزه (۲۶ تا ۲۸ مهرماه ۱۳۸۱ برابر با ۱۸ تا ۲۰ اکتبر ۲۰۰۲ میلادی) سران سازمان بین‌المللی کشورهای فرانسه زبان موسوم به «فرانکوفونی» با شرکت ۴۳ رئیس جمهور و نخست‌وزیر، یازده وزیر، جمعی از نمایندگان ویژه دولت‌ها و نیز میهمانان افتخاری داخلی و خارجی که روز جمعه ۲۶ مهر ۱۳۸۱ با سخنرانی آقای سپهد امیل لحدود، رئیس جمهور لبنان، در بیروت گشایش یافته بود، با صدور اعلامیه‌ای به کار خود پایان داد.

در این اجلاس بین‌المللی که تحت عنوان «گفتگوی فرهنگ‌ها» برگزار شد، شرکت کنندگان بلندپایه تلاش نمودند تا علاوه بر بحث و تبادل نظر در خصوص موضوعات عمدتاً فرهنگی و اجتماعی گنجانده شده در دستور کار اجلاس، در مورد مسائل مهم جاری منطقه‌ای و بین‌المللی از قبیل قضیه عراق، تحولات اراضی اشغالی فلسطین، منازعات و مشکلات قاره آفریقا و سایر موضوعات روز جهانی همچون صلح و

مسلمانان و جلب کمک‌ها اقدام کنند و به‌طور مثال ارتباط با سفارت را به صورت دو سویه به‌وجود آورند. وی سپس خواستار توضیحاتی در مورد وضعیت مسلمانان و امور مسجد انور شد.

شیخ طه حرون با تشکر از حضور آقای قادری، به مشکلات بسیار زیاد مسلمانان به‌ویژه فقر، بیکاری و بیسوادی اشاره و از عدم توجه کافی کشورها و مؤسسات اسلامی به وضعیت مسلمانان گلایه نمود. وی با تأکید بر این موضوع که در مقابل، مسیحیان توسط کشورها و نهادهای مسیحی به‌طور همه‌جانبه حمایت می‌شوند از اینکه برخی کشورهای اسلامی کمک‌های خود را به مؤسسات و نهادهای مسیحی اعطا می‌کنند، ابراز تأسف کرد.

امام مسجد انور از حمایت جمهوری اسلامی ایران و کمک‌های سفارت به‌خصوص در ایام ماه مبارک رمضان قدردانی نمود و گفت: «این کمک‌ها در مقایسه با نیاز مسلمانان اتیوپی ناکافی است و چنانچه ده‌ها کشور اسلامی هر یک به سهم خود به مسلمانان کمک نمایند وضعیت جامعه اسلامی اتیوپی به این‌گونه نابسامان نمی‌بود.» وی همچنین اظهار امیدواری نمود تا توجهات دولت جمهوری اسلامی ایران به مسلمانان محروم اتیوپی کماکان ادامه داشته باشد. سپس وی با ارائه توضیحاتی در مورد نحوه اداره امور مسجد، گفت: «مسجد انور ده‌ها مسجد کوچک و بزرگ دیگر را تحت پوشش و نظارت خود دارد و در ساخت و اداره آن هیچ کمکی از جانب دولت دریافت نشده است.»

■ گزارش از: بهزاد خاکپور.

سفارت جمهوری اسلامی ایران - آدیس آبابا

آزادی عمل بیشتری می‌یابیم.»

آقای حاج کامل با اشاره به اینکه مشکلات عدیده مسلمانان اتیوپی به فقدان آموزش کافی و صحیح مربوط است، موج تنصیر در قالب آموزش به فرزندان مسلمان را از تهدیدات جامعه اسلامی اتیوپی دانست و گفت: «یکی از دلایل تأسیس مدارس ابادر همانا مقابله با این جریان مخرب بوده است.»

وی سپس به تشریح ایده خود در خصوص تأسیس یک مدرسه علمیه با هدف آشنا نمودن طلاب با اسلام پویا و جنبه‌های جدید دین پرداخت و خواستار کمک جمهوری اسلامی ایران به‌ویژه در بُعد معنوی و آموزشی جهت راه اندازی این مدرسه شد.

○ **ملاحظات:** در پایان از مجموعه بزرگ در دست اتمام مدارس ابادر بازدید به عمل آمد. این مجموعه با دریافت کمک مالی از سوی بانک توسعه اسلامی و نیز حمایت‌های مالی جمهوری اسلامی ایران به اتمام می‌رسد و در آن ده‌ها کلاس آموزشی و حرفه‌ای و نیز یک کارگاه بزرگ فنی - حرفه‌ای ایجاد شده است. این در حالی است که هم‌اکنون بیش از ۱۶۰۰ دختر و پسر مسلمان در مدارس فعلی ابادر مشغول به تحصیل‌اند.

دیدار با شیخ محمد طه حرون، امام جماعت مسجد جامع انور

در این ملاقات که پس از اقامه نماز جمعه در مسجد بزرگ انور صورت گرفت، ابتدا آقای قادری به سوابق علمی (حوزوی و آکادمیک) و شغلی خود اشاره کرد و بر ضرورت ارتباط بیشتر میان علمای دین جهت تبادل نظر و همکاری برای بهبود وضعیت مسلمانان تأکید نمود.

آقای قادری با ذکر برخی کمک‌های جمهوری اسلامی ایران به مسلمانان اتیوپی، تأکید نمود که شخصیت‌های سرشناس اسلامی خود باید برای تشریح وضعیت

ملاقات با حاج کامل شریف،

رئیس هیئت امنای مجموعه مدارس بزرگ اسلامی ابادر

در این دیدار آقای قادری به اصل کلی سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران در حمایت از مسلمانان به ویژه در کشورهای آفریقایی اشاره نمود و خواستار ارتباط نزدیک تر میان علمای دین در جهت شناخت هر چه بیشتر و تقریب مذاهب گردید.

وی با اشاره به اهمیت آموزش به عنوان نیاز اصلی جامعه مسلمانان در قاره آفریقا، از فعالیت های ارزشمند آقای حاج کامل شریف در بُعد آموزشی و فرهنگی تقدیر به عمل آورد و سؤالاتی در خصوص وضعیت کلی مسلمانان و همچنین نحوه پیشرفت امور اجرایی طرح بزرگ مدرسه ابادر و میزان کمک های دولت اتیوپی به این پروژه مطرح کرد. آقای حاج کامل شریف نیز با تشکر از حضور آقای قادری جهت آشنایی با وضعیت مدارس ابادر، به کمک های ارزشمند جمهوری اسلامی در احداث بنا و اداره مدارس ابادر و نقش مهم سفرای جمهوری اسلامی ایران در این خصوص اشاره نمود.

وی انجام سفرهای متعدد به ایران را در مناسبت های مختلف از جمله شرکت در جلسات مجمع تقریب مذاهب و کنفرانس وحدت اسلامی با هدف آشنایی هر چه بیشتر با جمهوری اسلامی مورد اشاره قرار داد و اظهار نمود: «همان گونه که پیامبر امانات مهمی بعد از خود به جای گذاشت، حضرت امام نیز پس از رحلت امانات گرانمایی برای امت اسلام برجا گذاشتند که مهم ترین آن جمهوری اسلامی ایران است و این یک فریضه بر همه مسلمانان جهان است که در حراست از آن بکوشند.»

وی افزود: «حسن رابطه میان دولت اتیوپی با جمهوری اسلامی ایران و سایر کشورهای اسلامی تأثیر مهمی بر میزان اختیار عمل جوامع اسلامی دارد و بالطبع این موضوع نقش مهمی در ارتقای موقعیت مسلمانان در اتیوپی دارد؛ چرا که حساسیت دولت بر گروه های اسلامی نزدیک به ایران و سایر کشورهای اسلامی کمتر می شود و ما

آقای قادری در ادامه با ابراز خرسندی از حضور در مجلس اعلا و ملاقات با افرادی مؤمن و عالم که برای بهبود وضعیت مسلمانان تلاش می‌نمایند، ابراز امیدواری نمود تا در پرتو عنایات خداوند و همت شخصیت‌های مسلمان، اسلام در اتیوپی قوت و اقتدار روزافزونی یابد.

سپس وی یکی از اهداف سفرش به اتیوپی را کسب آشنایی نزدیک از وضعیت مسلمانان و دیدار با مقامات و شخصیت‌های اسلامی عنوان نمود و بر ضرورت شناخت جوامع اسلامی از یکدیگر تأکید و وظیفه علمای دین را در این خصوص مهم ارزیابی کرد.

آقای قادری با اشاره به حمله دشمنان دین برای معرفی کردن مخدوش دین و ضرورت مقابله با جریاناتی که قصد معرفی چهره‌ای خشن و تیره از دین نورانی اسلام را دارند، بر تلاش روزافزون علما و شخصیت‌های مسلمان برای معرفی اسلام حقیقی که همانا دین رأفت و محبت است، تأکید ورزید.

رئیس مرکز مطالعات آفریقا با استفسار در مورد وضعیت مجلس (فعالیت‌ها و برنامه‌های آن) خواستار دریافت گزارشی مکتوب در مورد مجلس اعلا شد که با موافقت آقای شیخ عبدالرحمان مقرر شد این گزارش از طریق سفارت برای ایشان ارسال گردد.

متقابلاً اعضای هیئت امنا که هر یک عهده‌دار مسئولیت بخشی از امور اداری و اجرایی مجلس هستند، در مورد فعالیت‌های بخش‌های تابعه توضیحاتی دادند.

○ ملاحظات: در این دیدار شیخ عبدالرحمان با اشاره به برنامه بلند مدت ۵ ساله تهیه شده از سوی مجلس برای توسعه و بهبود وضعیت مسلمان ابراز امیدواری نمود تا جمهوری اسلامی ایران برای تحقق این برنامه مساعدت کند.

مجلس انجام شد، شیخ عبدالرحمان با اشاره به سفر خود به ایران و زیارت عتبات عالیات، دیدار مراجع و نیز مقامات سیاسی ایران، از جمهوری اسلامی ایران به عنوان یک کشور مهم اسلامی یاد نمود.

وی با قدردانی از زحمات و تلاش‌های ارزشمند سفرای قبلی و فعلی جمهوری اسلامی ایران در اهتمام به مسائل مسلمانان، توزیع کمک‌های اخیر هلال احمر جمهوری اسلامی ایران در میان مسلمانان از طریق مجلس اعلا را نمونه بارز وجود رابطه نزدیک میان مجلس و سفارت دانست و گفت: «این کمک‌ها به نام جمهوری اسلامی ایران در میان مردم نیازمند و قحطی زده مسلمان توزیع شد که دعای خیر برای مردم و کشور اسلامی ایران را به دنبال داشت.»

شیخ عبدالرحمان افزود: «پیش از انقلاب به‌رغم رابطه نزدیک میان ایران و اتیوپی ابدأ به وضعیت مسلمانان توجهی نمی‌شد و بعضاً این بی‌اعتنایی به تخفیف مسلمانان می‌انجامید که الحمدلله اکنون چنین نیست و اهتمام خاصی از سوی دولت شما نسبت به امور مسلمین مبذول می‌شود.»

وی تأکید مجلس را بر دو بُعد توسعه و آموزش دانست و گفت: «تنها در اثر توجه به این دو بُعد اساسی است که می‌توان به ارتقای موقعیت مسلمانان کمک نمود.» وی در ادامه اظهار داشت: «متأسفانه موج تنصیر در جامعه اتیوپی به دلیل فقر و بی‌سوادی شدت دارد و هیئت‌های نصرانی با سوءاستفاده از فقر مردم مسلمان، فرزندان یتیم را به بهانه آموزش، نصرانی می‌گردانند.»

رئیس مجلس اعلا اسلامی اتیوپی سپس تأکید نمود: «به دلیل نفس سلیم جمهوری اسلامی ایران، اقدامات شما به‌ویژه در بُعد فرهنگی مورد استقبال مردم قرار می‌گیرد و بر جان‌های آنها می‌نشیند، اما به‌رغم صرف هزینه‌های بسیار زیاد از جانب برخی دیگر از کشورها از جمله عربستان و لیبی، آنها توفیقات به نسبت کمتری می‌یابند.»

نگرفته است، تأکید کرد: «به احتمال زیاد منابع و اسناد مختلفی مربوط به مناسبات با ایران یا موضوع خلیج فارس در کتابخانه مؤسسه وجود دارد که لازم است مورد شناسایی قرار گیرد.»

همچنین آقای دکتر زکریا به فعالیت گسترده جهت کشف استخراج میراث فرهنگی و تمدنی اتیوپی اشاره نمود و گفت: «متأسفانه این آثار توسط سودجویان اتیوپیایی و غربی در حال سرقت شدن است.»

وی در پاسخ به سؤال آقای قادری در مورد قدمت ارتباط میان ایران و مسلمانان اتیوپی گفت: «در بررسی های یکی از تاریخ شناسان آلمانی در مورد منطقه حرار (از اولین مراکز گسترش اسلام در آفریقا) شواهدی حکایت از وجود ارتباط میان مسلمانان از زمان های قدیم با ایرانیان به دست آمده، اما کار رسمی و جدی در این خصوص صورت نگرفته است.» دکتر زکریا سپس توضیحاتی در مورد تمدن اسلامی در اتیوپی و به ویژه منطقه حرار ارائه نمود.

○ ملاحظات: در این دیدار مقرر شد تا مؤسسه مطالعات اتیوپی فهرستی از اسناد و منابع مربوط به ایران و خلیج فارس تهیه و از طریق سفارت برای مرکز مطالعات آفریقا ارسال دارد تا در صورت لزوم نسبت به اعزام یک نفر کارشناس جهت بررسی محتوای این منابع اقدام مقتضی صورت گیرد. همچنین ارسال تعدادی منابع مطالعاتی در مورد ایران از سوی طرف اتیوپیایی تقاضا شد که آقای قادری در این خصوص قول مساعدت داد.

ملاقات با شیخ عبدالرحمان حسین،

رئیس مجلس اعلای اسلامی اتیوپی

در این دیدار که در دفتر رئیس مجلس اعلای اتیوپی و با حضور اعضای هیئت مدیره این

آدیس آبابا، با مسئولان این دو مرکز به گفتگو پرداخت.

آقای قادری در ملاقات با دکتر پانکراس ضمن معرفی خود، به ارائه توضیحاتی در خصوص برنامه‌ها و فعالیت‌های دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی و مرکز مطالعات آفریقا پرداخت. وی ضمن ابراز علاقه‌مندی به برقراری ارتباط در قالب تبادل اطلاعات، انتشارات و همکاری‌های تحقیقاتی گفت: «به‌رغم قدمت دیرینه تمدن دو کشور و مناسبات تاریخی، فعالیت شایسته‌ای برای شناسایی دو ملت صورت نگرفته است و زمینه زیادی برای تحقیق وجود دارد.»

آقای قادری با طرح سئوالاتی در خصوص زمینه‌های کاری مؤسسه مطالعات آفریقا، وضعیت منابع و اسناد تاریخی موجود در کتابخانه مؤسسه به‌ویژه منابع مربوط به ایران و خلیج فارس را جویا شد.

آقای دکتر پانکراس نیز هدف و اولویت اصلی مؤسسه را حراست از فرهنگ و تمدن اتیوپی دانست و اشاره نمود: «به این منظور مؤسسه تلاش بسیاری برای جمع‌آوری آثار باستانی، کتب تاریخی و قدیمی و انجام مطالعات پایه‌ای در خصوص اتیوپی و منطقه شاخ آفریقا به‌عمل می‌آورد که در نتیجه این فعالیت‌ها، مؤسسه هم‌اکنون غنی‌ترین مجموعه اسناد، مدارک و منابع مربوط به شاخ آفریقا در جهان را در اختیار دارد.» وی افزود: «ما میکروفیلم‌های بسیاری از اسناد و منابع مربوط به منطقه را از سراسر جهان به‌ویژه کشورهای اروپایی گرد آورده‌ایم.

وی به برنامه جامع مؤسسه برای گسترش حوزه کاری، تجهیز کتابخانه، ایجاد پایگاه اینترنتی و انتقال به محل جدید اشاره و از کمک‌های سخاوتمندانه جمهوری اسلامی ایران از طریق سفارت، برای رایانه‌ای کردن کتابخانه مؤسسه و ایجاد پایگاه اینترنتی قدردانی نمود.

وی با ذکر اینکه هنوز کار مطالعاتی دقیقی در مورد ایران یا خلیج فارس صورت

اتحادیه بویژه مورد اخیر در دوربان و قرائت پیام آقای خاتمی در آن اشاره کرد و آن را نشانه دیگری از اهتمام ایران به داشتن روابط عالی با اتحادیه آفریقا دانست.

آقای جنیت با اشاره به اینکه اتحادیه هم اکنون در مرحله گذار است و نهادهای مختلف اتحادیه در حال استقرار هستند، بر اهمیت اجلاس فوق العاده سران که در اوائل ماه فوریه در آدیس آبابا برگزار می شود، تأکید نمود و گفت: «موضوعاتی از قبیل بررسی راهکارهای مقتضی در جهت استقرار صلح و ثبات در برخی مناطق آفریقا از جمله ساحل عاج، کنگو، بروندي، اختلاف ارضی اریتره و اتیوپی از مواردی است که سران در آن خصوص تصمیمات مقتضی اتخاذ خواهند نمود.»

کمیسیونر اتحادیه آفریقا از تبادل نشریات و برقراری همکاری های علمی میان اتحادیه آفریقا با مرکز مطالعات استقبال و ابراز امیدواری کرد تا در آینده بتواند در کنفرانس های مربوط به آفریقا در ایران شرکت جوید.

○ ملاحظات: مقرر شد که مجموعه تصمیمات و قطعنامه های صادره از سوی اتحادیه و سازمان وحدت آفریقا به همراه سایر اسناد مربوطه، در اولین فرصت به صورت لوح فشرده برای سفارت ارسال گردد تا به مرکز تحویل شود. همچنین قرار که شد آقای جنیت لیستی از محققان و اندیشمندان برجسته را که در خصوص موضوعات مربوط به آفریقا صاحب نظر هستند تهیه و ارسال دارد.

ملاقات با پرفسور پانکراس،

رئیس انجمن دوستان مؤسسه مطالعات اتیوپی

و دکتر احمد زکریا، رئیس موزه ملی دانشگاه آدیس آبابا

رئیس مرکز مطالعات آفریقا ضمن بازدید از مؤسسه مطالعات اتیوپی و موزه دانشگاه

«مناسبات ایران با قاره آفریقا ریشه‌های عمیق تاریخی داشته، کشورهای قاره آفریقا جایگاه خاصی در سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران دارند.»

وی با معرفی دفتر مطالعات سیاسی بین‌المللی و اشاره به اهم فعالیت‌های مرکز مطالعات آفریقا، بر ضرورت شناخت هر چه بیشتر سایر کشورهای جهان از چگونگی و روند تحولات درون آفریقایی و نیز بر اهمیت شناخت آفریقا از وضعیت سیاسی، اجتماعی و فرهنگی سایر مناطق جهان تأکید و نقش برجسته مؤسسات علمی و تحقیقی در این خصوص را مهم ارزیابی کرد.

رئیس مرکز مطالعات آفریقا به تحقق ایده ارزشمند وحدت آفریقایی در قالب اتحادیه آفریقا اشاره کرد و چگونگی مراحل استقرار اتحادیه، موضوع برگزاری قریب‌الوقوع اجلاس فوق‌العاده سران اتحادیه در آدیس‌آبابا و اهم موارد مورد بحث در آن اجلاس را مورد سؤال قرار داد.

آقای قادری با ابراز علاقه در خصوص سفر آقای جنیت به تهران و شرکت در سمینارهای بین‌المللی در خصوص آفریقا، خواستار مساعدت در تهیه فهرست اسامی متخصصان و اندیشمندان مسائل آفریقا شد.

آقای سعید جنیت نیز با ابراز خرسندی از نوع مناسبات میان جمهوری اسلامی ایران و قاره آفریقا، گفت: «از اهمیت و حساسیتی که برای ارتباط با کشورهای آفریقایی قائل‌اید مطلع می‌باشم و آن را مغتنم می‌دانم. کمیسیونر امور سیاسی اتحادیه با اشاره به این موضوع که ایران حداقل در دو نوبت به تحقق ایده وحدت آفریقا کمک کرده است که مورد اخیر آن اهدای مبلغی به صندوق صلح آفریقا بود، افزود: «این موضوع نشان دهنده توجه جدی کشور شما به مسائل آفریقا به‌ویژه خواست ایران برای تحقق صلح و ثبات در قاره آفریقا است.»

وی به شرکت منظم هیئت‌هایی از جمهوری اسلامی ایران در اجلاس‌های سران

صلح و توسعه به ریاست آقای دکتر کینفه، جهت ارائه اسامی سایر مؤسسات تحقیقاتی اتیوپی قول مساعدت داد.

وی از اهم تحولات افغانستان و سیاست جمهوری اسلامی ایران در خصوص تحولات این کشور استفسار نمود که آقای قادری در پاسخ اظهار نمود: «اگر چه مردم و دولت فعلی افغانستان با حمایت کشورهای دیگر توانستند رژیم طالبان را شکست دهند و حکومت را در این کشور در دست بگیرند، اما ایران معتقد است که آینده این کشور باید به دست مردم و دولت افغانستان رقم زده شود و کشورهای خارجی از مداخله در امور داخلی آن خودداری ورزند.»

آقای دلنسیا اظهارات آقای قادری در خصوص اهمیت دو کشور را به ویژه به دلیل قرار گرفتن در مناطق مهم و استراتژیک دو قاره آفریقا و آسیا مورد تأیید قرار داد و تصدیق کرد که بر این اساس، دو کشور باید مبادلات اطلاعاتی و تحقیقاتی بیشتر و گسترده تری با یکدیگر داشته باشند.

در خاتمه مدیر کل وزارت خارجه اتیوپی گسترش مبادلات اقتصادی را برای ارتقای سطح مناسبات دو کشور مهم ارزیابی و ابراز امیدواری نمود تا در آینده روابط میان مؤسسات علمی و تحقیقاتی دو کشور گسترش یابد.

○ ملاحظات: ارسال فهرستی از مؤسسات تحقیقاتی و نیز متخصصان و صاحب نظران اتیوپی و آفریقا از سوی مدیر کل وزارت خارجه اتیوپی از موارد اجرایی این ملاقات بود.

ملاقات با آقای سعید جنیت،

کمیسیونر صلح، امنیت و امور سیاسی اتحادیه آفریقا

در این دیدار که در محل اتحادیه آفریقا صورت گرفت، آقای قادری اظهار داشت: